

tal com en el doc. de 1242 del nom ·r.

·III· Séquia de *Xanquer*, te. Real de Montroi (xxx, 159.16), on trobem el mot amb el vocalisme *a* de l'àrab clàssic, i com en la pron. *Xa-* que vaig recollir per a ·r· a Artana.

·IV· Penyes de *Xinguer* te. Orba (xxiv, 12.13).

·V· En forma femenina i diftong arcaic i amb una dissim⁹ com la del cast. *chiquero*: *La Xicaira*, te. Benissa (xxxiv, 95.22).

·VI· *Xiquirimí*, partida de Tàberna, nom compost de *širkāir* + un mot àrabic: potser el mateix que l'àr. 'amīn' 'inspector' 'alamí' (DECat. I, 134, i Dozy, *Suppl.* I, 39b). O un NP 'Amī o 'Amīn, cf. les arrels antropòniques 'my i 'um (Hess, 41, 42).

·VII· A Mallorca: *Cas Xiriquer* (pron. *kaččiriké*, te. Costitx XL, 113.14; *Can Xiriquer, Masc*, 19D4). Pot sortir de la variant *šaraka* que hem citat per a *širqaṛ* > *Xinquer*.

·VIII· *Vall-Xiquer*, pda. d'Ascó (XIII, 74.21), ja en el Capbreu d'Entença c. l'a. 1340, i *Vaylxiquer* çàfer P^{37v}, p.25, pot estar per *ba'l aš-širkairo* o *ba'l-širakair* clàss. *bab al-širkair* 'la porta del corral' (cf. l'art. *barbacana*). Amb *-ll-* per contaminació del cat. *vall*.

·IX· Amb el vocalisme *šarka* una partida de Sella (xxxiv, 101.11).

·X· en plural: *Xanqués*, te. Real de Montroi, amb dissim⁹ *r-r* > *n-r*, com en els casos ·r·, ·ll·, ·III· i ·IX·.

·XI· ·XII· en forma fem., sengles pdes. *xarquera* a Alcoleja (xxxv, 50.7) i *La Xarquera* a Confrides (xxxv, 87.17).

Xinxabarca V. *Misc. Ar. X-* *Xinxella* V. *Fontxinxella*

XINXILLA, riu

Riu menor que desemboca a mar prop d'Orpesa, oït *čnyčļa* a Cabanes i a Orpesa (xxvii, 172.1). Mos-sàrab, d'un deriv. del ll. SENTIX, -ICIS 'esbarzer, mata de punxes', d'on ve també el nom de la ciutat de *Chinchilla* a la Mancha, com ja vaig explicar en *Top.Hesp.* I, 45. Pot ser més aviat pel col·lectiu diminutiu SENTICETULA 'espinar' que d'un diminutiu en -ELLA que més aviat significaria 'espineta'.

Masia de Xinxola te. Oliana, del nom dialectal de

la sargantana (DECat IX, 546b 26ss.)

Xio, V. *Xiu Xipell, Xipellar, Xipel·let*, V. *Misc. Mos. X-* *Xiquer, Xiquirimí*, V. *Xinquer Xiraleix*, V. *Xilxes Xirell*, V. *Xarrero Xiri, Bini*, V. *Misc. Ar. X-* *Xirimàs*, V. *Xirosa* s.v. *Misc. Mos. X-* *Xirimella*, V. *Xaramell Xiritxola*, V. *Misc. Mos. X-* *Xirivell*, V. *Xirivella*

XIRIVELLA

Poble de l'Horta de València, uns k. a l'O. del centre de la ciutat.

PRON. VULGAR: J.G.M., 1964, després d'interrogar diversos vells de Patraix, troba que tots diuen *čirbēļa*. A Patraix el nom té particularment molt d'ús, a causa de la «Séquia del Molí de *čirbēļa*» que travessa el terme de Patraix; més tard J.G.M. assegurarà que és una pronúncia molt general entre el poble llaurador de l'Horta. Gentilici: *Xirivellers* M.Gadea, *T. del Xè*, I, 58.¹

MENCIONS ANT. ja sovint en el *Rept.*, sempre amb *-lb-* o *-lv-* sense vocal entremig, i amb *l* en lloc de la *r* moderna, deguda evidentment a dissimilació. A la p. 275 (ed. Bof.) va en la forma *Silbella*, alqueria on hi ha una vinya. Fora d'això sempre *Xil-* o *Chil-* amb *š*, que resulta de *s-* per la coneguda pronúncia morisca. Consta que és prop de Naquerella (*Xilbella*, p. 194), que era al Nordoest de la ciutat. La situació de l'alqueria *Chilbella* (p. 373) o *Xilviela* (p. 160) que era a l'Algarbia», o sigui a ponent, i encara que xoca llegir, més enllà, que era a l'Aixarquia (pp. 194, 203) no hem de pendre-ho com indicis d'un lloc diferent, tenint present la confusió de punts cardinals per part dels alfaquins mahometans, que constata Julià Ribera entre els de València, deguda a la posició de l'Alquibla de llurs santuaris (cf. l'art. *Andilla*).

Hi ha cites de *Chirivella* en l'a. 1269 (CCandi; *Mi.Hi.Ca.* II, 291) i el 1271 en què el rei hi atorga una carta a Arnau Escrivà, batlle de València (Mtz.Fdo., *DocValACA* I, 1246), però crec que són en forma modernitzada. *C. 1330* escrivia Muntaner en el pròleg de la seva *Crònica*, del somni que tingué «estant jo en una alqueria mia, per nom *Xilvella*, que és en la horta de València» (cap. I, ed. Casac. I 14.19), passatge ben comentat per Nicolau d'Olwer (en la seva ed.) i per Sánchez Gozalbo (*BSCC* xv, 258). 1392: *Xilvella* (*A.C.A.* 1902, f 73). *C. l'a. 1500*, en *La Brama dels Llauradors*: «Y de Benetúcer, --- Moncada y Godella, / d'Albal, d'Alfafer, --- Patraix y *Gilbella*» (v. 104), on el metre exigeix clarament un trisíl·lab encara, sense vocal intercalada, i que amb aquesta *Gi* per *Ch-* d'un manuscrit no gaire posterior, revela un dels més antics testimonis de pron. apitxada, ultracorregida. 1609: *Chirivella*, amb 75 cristians